

ODBOR VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČAZV
ODBOR PEDOLOGIE ČAZV
ČESKÝ VÝBOR ICID
ČESKÁ PEDOLOGICKÁ SPOLEČNOST

Informační listy 29

ICID·CIID

Červen 2008, (ročník XIV.)
Vydává VÚMOP, v.v.i.
Praha 5 – Zbraslav

O B S A H

	strana
Úvodní slovo	2
Ochrana půdy – jak dál? (<i>Ing. Karel B. Březina, Ing. Pavel Novák, CSc.</i>)	3
Prohlášení SPOV k ochraně půdního fondu v ČR	4
Z jednání Předsednictva ČAZV	6
Lze zachránit Mrtvé moře? (<i>Ing. Mojmír Soukup, CSc.</i>)	14
Zemědělské odvodnění drenáží (<i>recenzní poznámka</i>)	17
Workshop ICID	17
Pedologické aktuality	18
Osmdesátiny prof. RNDr. Jana Němečka, DrSc. (<i>Ing. Pavel Novák, CSc.</i>)	18
Věda, věda, věda a Opus delikti (<i>Ivan Fontana</i>)	3 strana obálky

Úvodní slovo

Tak, jak se pravidelně střídají roční období, tak pravidelně dvakrát v roce k vám, čtenářům, přicházejí Informační listy, tentokrát již po devětadvacáté. Uplynulý půlrok avizoval a zaznamenal důležité změny v organizaci práce některých ústavů v rámci jejich integrace. Probíhá také příprava resortních výzkumných programů na roky 2009 – 2014, blíží se volby v jednotlivých odborech ČAZV a další události, o nichž nás informují zápisy z jednání předsednictva ČAZV.

Za stěžejní je možné pokládat informaci, která zazněla na zasedání Pléna členů ČAZV v březnu 2008 v Praze, o zásadní změně zemědělské politiky, která i s ohledem na situaci ve světě klade důraz nejen na údržbu krajiny, ale opět také na produkční stránku, tedy na kvantitu i kvalitu zemědělské výroby. To bude znamenat opět soustředěný zájem o půdu a její zdravotní stav. Problematika ochrany půdy a vody se stala tématem nejen pro prezentace výsledků výzkumu na konferencích půdoznalců a vodohospodářů v uplynulém období. Dostala se také na senátní půdu, jak to dokumentuje Prohlášení Spolku pro obnovu venkova k ochraně půdního fondu v ČR.

Je na nás, půdoznalcích a vodohospodářích, jak budeme schopni vyvíjet tlak na současnou společnost, která zapomíná nejen na etickou stránku problematiky půdy a zvláště na to, že půda je život, je předpokladem pro život a jeho pokud možno trvalou kvalitu, o niž by nám všem mělo jít.

redakční rada

Ochrana půdy – jak dál

V závěru roku 2007 se konal ve VÚMOP, v.v.i. v Praze-Zbraslavi odborný seminář, v garanci odboru pedologie, k problematice ochrany půdy v rámci rozšířeného zasedání předsednictva ČAZV. Odborný seminář v první části zahrnoval výklad ke Směrnici Evropského Parlamentu a Rady o zřízení rámce pro ochranu půdy a o změně směrnice 2004/35/ES, zhodnocení situace v ochraně půdy v ČR a návrh novelizace zákona o ochraně ZPF, informaci o stavu a vizi ochrany půdy a pozemků ve Slovenské republice, vystoupení k ochraně půdy a úloze pozemkových úřadů a pozemkových úprav při jejím zajištění, k možnostem nástrojů zemědělské politiky v ochraně půdy, k praxi a zkušenosti v ochraně půdy v rámci samosprávy a informaci o půdní službě a webovém informačním portálu o půdě ve VÚMOP, jako nástroje podpory ochrany půdy a pozemků, vzdělávání a zvyšování povědomí o půdě a její ochraně.

Navazující část odborného semináře byla otevřenou diskuzí k vystoupením a k problematice ochrany půdy obecně; byly konstatovány tyto skutečnosti:

- pokračuje trend záborů půdy pro investiční výstavbu, zábory se uskutečňují v převážné míře na vysoce úrodných půdách,
- v řadě případů je porušován nebo obcházen zákon č. 334/1992 Sb. o plošné ochraně půdy v platném znění, kdy orgány státní správy a samosprávy všech stupňů podléhají v tomto směru nátlaku vlivných investorů nebo tlaku politickému; existuje i snaha zrušit plošný systém ochrany půdy v rámci stavebního zákona,
- pokračuje degradace našich půd silícími procesy eroze, utužováním, acidifikací, popř. úbytkem humusu,
- vybudované odvodňovací a závlahové systémy trpí či ztrácejí svoji funkčnost nedostatečnou údržbou nebo úplnou devastací; to vede ke zhoršení možností eliminace dopadů extrémů počasí,
- pozemkové úpravy, které mají možnost některé z výše uvedených negativních procesů omezit, probíhají pomalu a nedostatečně,
- zástavba a degradace půdy zhoršují retenční schopnost krajiny a snižují dotaci podzemních vod, což v období možných změn klimatu může mít dopady na vznik povodní nebo naopak v zesilování projevů sucha,
- nebylo vráceno skutečné vlastnictví půdy a důsledně řešena pozemková práva.

Byly formulovány tyto závěry a doporučení:

- Téma ochrany půdy a pozemků je navýsost aktuální, proto vahou ČAZV vyzvat odpovědné orgány – zákonodárce, vládu, příslušné orgány státní správy, orgány samosprávy, k akci a postupnému řešení narůstajících problémů v předmětné oblasti i ve vazbě na příslušné rámcové směrnice Společenství.
- Nezájem a neřešení vede k negativním projevům ve společnosti, kdy narůstá podceňování půdy nejen jako základní neobnovitelné složky

životního prostředí, ale i jako významného zdroje potravin, krmiv a energie; toto podcenění půdy je zřejmě dáno mylnou představou o dostatku dobré půdy u nás.

- Podporovat v daleko širší míře realizaci pozemkových úprav jako jednoho z neúčinnějších nástrojů ochrany půdy a úpravy funkčních vlastnických práv.
- Podporovat (vyžadovat) výzkumná řešení ochrany půdy v návaznosti na budoucí požadavky Společenství a potřeby regionů našeho území.
- Trvale pokračovat ve společné diskuzi odborné veřejnosti a představitelů správy a samosprávy.
- Uspořádat v následujícím období konferenci k předmětné problematice, ve spolupráci odboru pedologie ČZV s příslušnou výzkumnou institucí, pedologickými pracovišti univerzit, Českou pedologickou společností a příslušnými odbornými útvary pracovišť státní správy a samosprávy; její náplní by byla nejen diskuze k výsledkům výzkumu, ale i prezentace zkušeností řídicí a správní sféry v oblasti ochrany půdy a pozemků.

Karel B. Březina, Pavel Novák

Prohlášení Spolku pro obnovu venkova k ochraně půdního fondu v ČR

Preambule

Kvalitní půda je základním prostředkem pro existenci lidské populace. Úrodná, šetrně využívaná a nedegradovaná zemědělská půda je zdrojem pro zdravou a hodnotnou potravu. Obnova půdy trvá tisíce let. Je odpovědností každé generace zanechat půdu svým potomkům v lepším stavu, v nezmenšené ploše a nezhoršené kvalitě. Stejný význam jako pro zemědělství má půda pro lesnictví z hlediska produkčního i úloh vytváření vodního režimu krajiny, ochrany před erozí. Pozornost na půdu je nezbytné obrátit i v urbánních a industriálních areálech, kde lze očekávat (zatím nediferencované) zatížení půd kontaminací, které bezprostředně ovlivňuje zdraví lidí.

Proto nás znepokojuje krátkozraká politika, která se nedostatečně věnuje ochraně půdního fondu v České republice. Dochází k zásadnímu úbytku kvalitní zemědělské půdy, dochází k degradaci půdy a snižování její kvality. Zcela postrádáme zákon o ochraně veškeré půdy, který jedině může řešit otázky na hranici různého využití půdy.

Za kvalitu půdy jsou odpovědni nejen hospodařící zemědělci, ale i vlastníci půdy a lesní hospodáři.

Samostatným problémem je urbanizace a zástavba volné krajiny. Každoročně se likvidují nejhodnotnější pozemky, místo aby se využilo

opuštěných zastavěných ploch (brownfields) v městech, při respektování zátěží škodlivinami. Urbanistická zástavba v současné době neznámá jenom odejmutí většinou nejkvalitnějších půd, ale i jejich perspektivní ničení (uzavření povrchu, kontaminace).

Proto žádáme, aby došlo ke změně politiky v oblasti ochrany půdního fondu České republiky a k jeho zachování pro budoucí generace.

Na kvalitu půdy a její ochranu reaguje Evropská unie připravovanou strategií a směrnicí, jejichž cílem je zachování dostatku kvalitní půdy pro budoucnost lidské populace. V této strategii se počítá se zákony na ochranu veškerých půd, neboť omezení na zemědělské využití je nedostatečné a kontraproduktivní.

Navrhujeme následující postup řešení:

1. Ochrana půdního fondu musí být provedena způsobem zahrnujícím ochranu veškeré půdy.
2. Je nutno pokračovat ve snahách MŽP ČR vytvořit takový zákon. Jeho vypracování je úkol jak pro Ministerstvo životního prostředí ČR, tak pro Ministerstvo zemědělství ČR. Na novém zákonu musí spolupracovat také Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu (brownfields) a Ministerstvo zdravotnictví ČR (toxikologické problémy) spolu s uživateli a vlastníky, za rozhodujícího přispění výzkumné základny a universit (při stanovení kritérií hodnocení půd včetně kontaminace a degradace). Tato kritéria je nutno zapracovat do územních plánů.
3. V novém zákoně podstatně omezit výjimky při změně využití půdního fondu a výrazně rozlišovat např. bytovou výstavbu a stavby silnic, skladů, obchodních center, nebo např. těžbu fosilních paliv. Za porušení zákona zvýšit sankce. Změnit způsob využití vybraných poplatků, ze kterých bude financována údržba a ochrana krajiny, rekultivace devastovaných ploch a využití již zastavěných ploch (podpora brownfields).
4. Ceny za vynětí ze zemědělského půdního fondu na neprodukční účely zvýšit na úroveň některých členských zemí, např. Velké Británie nebo Holandska. Takto nepřímou usměrňovat investiční politiku.
5. Zohlednit kvalitu zemědělských půd při územním plánování obcí a urbanistických aglomerací, stejně tak i při plánování liniových staveb. Stanovit povinnost rekultivace.
6. Podpořit opatření k ochraně zemědělského půdního fondu samotnými zemědělci: zamezení půdní eroze a snižování kvality půdy.
7. Maximálně využít základního nástroje pro ochranu zemědělského půdního fondu a tím je jasně identifikované vlastnictví, provedená pozemková úprava a opatření v krajině prostřednictvím pozemkových úřadů.
8. Zavést nové nástroje vedoucí k ochraně půdního fondu (zejména např. „krajinné plánování“).
9. Zvýšenou péčí věnovat citlivým plochám – půdě v okolí niv řek a v horských oblastech.

Do této klíčové výzvy vyústila diskuse a závěr semináře, který pořádala Stálá komise senátu pro rozvoj venkova a Spolek pro obnovu venkova dne 19. května 2008.

Závěry vycházely z vystoupení Ing. Václavy Domšové, předsedkyně Stálé komise senátu pro rozvoj venkova, Mgr. Eduarda Kavaly, předsedy Spolku pro obnovu venkova, Ing. Jana Veleby, prezidenta Agrární komory ČR (Úbytek půdy z pohledu zemědělské veřejnosti), prof. Ing. Josefa Kozáka, DrSc., děkana Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů ČZU (Aktuální stav přípravy Směrnice pro ochranu půdy v EU), Ing. Jaroslava Vítka, ředitele Ústředního pozemkového úřadu (Ochrana zemědělského půdního fondu z pohledu pozemkových úprav), Ing. Jiřího Hladíka, PhDr., ředitele Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy (Integrovaná ochrana půdy a vody), RNDr. Františka Pelce, náměstkyně ministra ŽP (Ochrana půdy z pohledu Ministerstva životního prostředí), Ing. arch. Jana Jehlíka z Fakulty architektury ČVUT (Rozvoj sídel a ochrany krajiny) a Ing. Viléma Žáka, náměstkyně hejtmana Středočeského kraje (Samospráva kraje – strategické plánování).

Z jednání Předsednictva ČAZV

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 11. 12. 2007

Hosté: prof. Ing. František Louda, DrSc. – předseda KV ČAZV
Ing. Karel Tureček – náměstek ministra zemědělství ČR
Ing. Josef Vozka – ředitel ÚZPI

Z programu:

3. Příprava rezortního výzkumného programu.
4. Zhodnocení stavu ve vydavatelské činnosti ČAZV.
5. Organizační změny v rezortním výzkumu.
7. Různé.

K bodu 5:

Prof. J. Hron, DrSc. požádal náměstkyně Ing. K. Turečka o informaci o aktuálních změnách a celkové situaci v zemědělském výzkumu. Ing. K. Tureček uvedl, že probíhá schválení nového programu výzkumu rezortu MZe. Nad rámec kapitoly MZe se podařilo získat další 1 mld. Kč. Další prostředky bude možno získat z fondů EU prostřednictvím MŠMT. Prostředky jsou určeny především na založení nových pracovišť „na zelené louce“. Vedle spolupráce s výzkumnými ústavu v.v.i. spolupracuje MZe se zemědělskými univerzitami. Ředitel Ing. A. Nováček doplnil, že dle harmonogramu probíhá schvalování rezortního výzkumného programu pro roky 2009-14. Návrh programu bude projednán v prosinci v Radě vlády pro VaV.

Náměstek Ing. K. Tureček upřesnil informace o organizačních změnách ve VVZ rezortu tak, že probíhá diskuse sloučení příspěvkových organizací

VÚZE a ÚZPI do jedné organizace. Termín provedení změny nového uspořádání byl proti původnímu předpokladu 1.1.2008 z důvodu náročnosti majetkových převodů, delimitací a sloučení odborných činností posunut na 1.1.2009.

Doc. T. Doucha, CSc. poukázal v této souvislosti na narůstající požadavky MZe na VÚZE. Organizační změny se však nutně odrazí v pracovních výpadech.

Ředitel Ing. J. Vozka uvedl, že je třeba citlivě posoudit možnosti sloučení odborných pracovních činností v obou organizacích.

Ing. V. Řehák, CSc. uvedl, že v zemědělské praxi budou již od 1.1.2008 uplatňována pravidla „cross compliance“, což vyvolá zvýšený nárok na odbornou pomoc a poradenství.

Náměstek Ing. K. Tureček doplnil, že rozpočet VÚZE byl značně poddimenzován a bude posílen v kapitole institucionálního příspěvku cca o 50 %. Reorganizace a posilování některých činností bude probíhat současně se změnami organizačními.

K bodu 4:

Prof. M. Janeček, DrSc. informoval o jednání Vydavatelské rady ČAZV, které proběhlo dne 10.10.2007.

K bodu 3:

Ředitel Ing. Nováček zopakoval genesi zpracování nového výzkumného programu rezortu. Návrh programu byl významně zkrácen a upraven, čímž materiál získal na srozumitelnosti a přehlednosti. Tématické okruhy zůstaly zachovány.

V různém:

- Ing. K. Březina předložil Předsednictvu závěry ze semináře k situaci v ochraně půdy, konaného dne 6.11.2007 ve VÚMOP Zbraslav. Předsednictvo doporučilo materiál dopracovat, zejména konkretizovat rozsah problému, vč. upřesnění návrhu opatření s ohledem na kvantifikaci možných dopadů.
- Ing. C. Perlín, CSc. informoval o průběhu jednání komise pro spolupráci s FAO. Vyzval členy, aby sledovali [www stránku FAO](http://www.stránku FAO).

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 8. 1. 2008

Hosté: Mgr. Petr Gandalovič – ministr zemědělství ČR
prof. Ing. František Louda, DrSc. – předseda KV ČAZV
Mgr. Jakub Hodinář – tajemník ministra

Z programu:

1. Zahájení.
2. Kontrola zápisu.
3. Příprava rezortního výzkumného programu.
4. Organizační změny v rezortním výzkumu a spolupráce MZe a ČAZV v roce 2008.
7. Různé

K bodu 1:

Jednání zahájil a řídil předseda ČAZV prof. Ing. Jan Hron, DrSc. Přivítal přítomné členy Předsednictva a hosty jednání. Uvedl, že účast na jednání potvrdil ministr Mgr. P. Gandalovič a účastní se projednávaného bodu 4 dle pořadu jednání.

K bodu 2:

Kontrolou zápisu bylo zjištěno, že úkoly jsou průběžně plněny. Z minulých jednání přechází dále úkol dopracování závěrů z rozšířených zasedání v ZVÚ Kroměříž, s.r.o. a VÚMOP Praha – Zbraslav, v.v.i.

K bodu 3:

K přípravě rezortního výzkumného programu 2009-14 uvedl prof. J. Hron, DrSc., že program byl v podstatě dopracován a schválen RVV. Současně upřesnil, že ve výhledu zůstává 10 poskytovatelů prostředků na výzkum a vývoj, mezi těmito poskytovateli bude i MZe.

Program byl na základě připomínek RVV postupně zkrácen. Směry výzkumu a priority zůstaly zachovány. Odůvodnění bylo strukturováno dle cílů. Program byl přejmenován na Výzkum v agrárním komplexu (VAK).

Doc. F. Kocourek doplnil, že zadání je nyní obecné – ne priority a směry výzkumu, jak tomu bylo doposud. Opět upozornil na rozdělení na dva podprogramy s rozdílným způsobem financování ze strany státu (veřejná podpora), až 100 % u projektů podprogramu zemědělského výzkumu, 60 % u podprogramu udržitelného rozvoje venkova.

Výzkumný program (VAK) byl po projednání na RVV předán do vlády k připomínkovému řízení, které probíhá.

Ředitel Ing. A. Nováček upozornil na stížnost ve věci vyhodnocení výsledků vyhlášení veřejné soutěže s počátkem řešení projektů v roce 2008 ze strany doc. Ing. L. Babičky, CSc.

K bodu 4:

K projednání tohoto bodu byl pozván ministr zemědělství Mgr. P. Gandalovič, kterého na jednání přivítal předseda ČAZV prof. Ing. J. Hron, DrSc. Uvedl, že v současnosti probíhá na RVV diskuse o dalším uspořádání vědy a výzkumu v příštích letech a dále předal slovo ministroví.

Mgr. P. Gandalovič potvrdil význam základního výzkumu pro budoucí rozvoj. Jako úspěšný vyhodnotil přechod výzkumných ústavů na v.v.i. Vliv zakladatele je vykonáván dozorčí radou ústavu (v.v.i.). Doporučil navázání úzké spolupráce těchto pracovišť s akademickou obcí, tj. univerzitami a vysokými školami. Při tomto propojení vznikají největší přínosy ve výsledcích vědy, výzkumu a vývoje.

K otázkám servisních pracovišť MZe sdělil, že k 1.7.2008 dojde ke sloučení VÚZE a ÚZPI do jednoho subjektu a následně i přestěhování VÚZE do budovy ÚZPI Slezská 7. Současně bude probíhat i integrace činností a útvarů těchto ústavů. Do budovy VÚZE bude přestěhována Státní veterinární správa. Ministr vyslovil záměr, že v budově Slezská 7 budou umístěny VÚZE sloučený s ÚZPI, ČAZV.... Současně vznikají i nároky pro prostory v budově MZe z důvodu přípravy předsednictví ČR v EU.

Z diskuse:

Ministr Mgr. Gandalovič doplnil, že PGRLF rozšíří podpůrný program na zavádění výsledků výzkumu do praxe.

Prof. M. Toman, CSc. uvítal, že MZe bude dále jeden z poskytovatelů prostředků na výzkum a upozornil na nutnost podpory investic ve výzkumných ústavech i např. zřizováním nových pracovišť a výstavbou nových pavilonů.

Doc. F. Kocourek, CSc. k přemístění sekretariátu ČAZV do ÚZPI doplnil, že je třeba zachovat zčásti prostor ČAZV v budově MZe pro jednání a pracovní schůzky zástupců ČAZV s pracovníky MZe.

Ministr Mgr. P. Gandalovič uvedl, že MZe očekává návrhy na další integraci pracovišť, společné projekty s univerzitami a celkové prohlubování spolupráce. Do budoucna je třeba stále náročně vyhodnocovat výsledky výzkumu a zejména zajistit jejich publikaci v recenzovaných a impaktovaných časopisech. Ve věci přemístění vedení ČAZV do ÚZPI uvedl, že získal v dané věci nové informace. Tyto zváží a pak definitivně rozhodne o rozsahu a průběhu stěhování..

Prof. J. Hron, DrSc. dále uvedl, že na pracovištích AV ČR je vykazována nižší efektivnost výzkumné činnosti než na univerzitách a VŠ.

V různém:

- Ing. C. Perlín, CSc. předložil připomínky k průběhu a financování soutěže ministra zemědělství vyhlášené MZe – „Návrh na přehodnocení statutu“ – k materiálu připraví stanovisko ředitel Ing. A. Nováček.
- Sekretariát zajistí odsouhlasení návrhu změny OJŘ ČAZV na MZe a rozešle k odsouhlasení členům Rady ČAZV.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 5. 2. 2008 v ÚZPI Praha

Hosté: prof. Ing. František Louda, DrSc. – předseda KV ČAZV
Ing. Josef Vozka – ředitel ÚZPI Praha

Z programu:

3. Příprava rezortního výzkumného programu.
4. Organizační změny v rezortním výzkumu a spolupráce MZe a ČAZV v roce 2008.
6. Stanovení termínu voleb v jednotlivých odborech v roce 2008 – červen 2009.
7. Návrhy odborů na udělení ocenění v roce 2008 (medaile, čestná členství, čestná uznání).
8. Různé.

K bodu 3:

Ředitel Ing. A. Nováček informoval Předsednictvo, že rezortní program (VAK) byl schválen vládou. V rámci mezirezortního řízení byl program připomínkován jak RVV, tak i rezorty MZe a MŽP.

Dále uvedl, že v NAZV bude zřízena revizní komise z důvodu řešení ev. stížností na průběh soutěží.

Na jednání RVV byl však napaden a zpochybněn zástupci AV ČR celý výzkum v oboru rezortu zemědělství s návrhem na snížení počtu poskytovatelů vyloučením MZe ČR. V této souvislosti doplnil doc. J. Bouška, CSc., že AV ČR má evidentní

zájem převzít ze zemědělského výzkumu vědecké pracovníky i celé týmy do nově budovaného biotechnologického centra ve Vestci.

Závažná je i otázka obsazení míst v GA ČR za zástupce, kterým končí funkční období. Ze strany ČAZV, ústavů, univerzit a MZe je třeba připravit nominaci do odborných komisí a subkomisí GA ČR, kde mají zástupci zemědělského výzkumu minimální zastoupení. Stejně problematické jako v GA ČR je zastoupení zemědělských věd v rezortu MŠMT.

Usnesení:

Odbory a Předsednictvo budou sledovat možnost odpovídajícího poměrného zastoupení zemědělských věd ve všech orgánech a institucích, zabývajících se organizací výzkumu (GA ČR, MŠMT, podpůrné programy EU ap.)

K bodu 4:

Ředitel Ing. A. Nováček potvrdil informaci o zpracování koncepce pro náměstka Ing. K. Turečka ke sloučení VÚZE a ÚZPI do konce února. Koncepce bude předložena náměstkovi pro vědu a výzkum Ing. K. Turečkovi a do konce března by měla být schválena ve vedení MZe. Část návrhu koncepce, týkající se vědeckých časopisů, bude zpracována společně s ČAZV. Zadání MZe je dáno tak, že celý vydavatelský tým vědeckých časopisů bude zařazen do nově vzniklé instituce.

V diskusi vystoupil doc. T. Doucha, CSc. a uvedl, že nově vytvořený ústav musí plnit mj. zejména tyto úkoly:

- inovační činnost v ekonomickém výzkumu – nadstandardní část činnosti;
- zajištění informační činnosti i v rámci nevýzkumné činnosti;
- zajištění běžného ekonomického výzkumu ve vazbě na FADN, nevýzkumné činnosti vč. rešeršního zázemí pro výzkum ap.

Prof. J. Hron, DrSc. upozornil na příslib ministra na jednání Předsednictva 8.1.2008, že rozsah výzkumu bude zachován. To se tedy bude týkat i nově vzniklé instituce. Úspory příslibil ministr hledat v jiných činnostech MZe.

Ing. C. Perlín, CSc. uvedl, že je třeba zachovat vydavatelské oddělení vědeckých časopisů v rámci nové instituce jako jeden celek z důvodu zastupitelnosti redaktorek, vzájemné odborné pomoci ap.

Doc. J. Bouška, CSc. poukázal na nutnost posílení vlivu ČAZV na chod vydávání časopisů.

Ing. Z. Pastorek, CSc. upozornil na nutnost kvalitního ocenění pracovníků, odpovědných za vydávání vědeckých časopisů, a to i s ohledem na náročnost a dopad kvality práce na mezinárodní hodnocení časopisů.

K bodu 6:

Všem členům Předsednictva byl předložen před jednáním návrh na uspořádání voleb v jednotlivých odborech ve smyslu přechodných ustanovení doplněného OJŘ ČAZV.

Harmonogram voleb v jednotlivých odborech byl schválen:

OP	Ing. K. B. Březina	3. 2009
OVH	prof. M. Janeček, DrSc.	4. 2011.

K bodu 7:

V rámci přípravy jednání Předsednictva a přípravy pléna byly předneseny jednotlivé návrhy na ocenění členů ČAZV medailemi ČAZV na plénu a Radě ČAZV.

Předsednictvo rozhodlo, že zlaté a stříbrné medaile budou předány na plénu ČAZV za účasti ministra. Bronzové medaile budou předány na Radě ČAZV.

Usnesení:

Předsednictvo schválilo na základě návrhů odborů udělení těchto medailí:

- OP:** zlatá prof. RNDr. Jan Němeček, DrSc.
stříbrná prof. Ing. Alois Prax, CSc., Ing. Karel B. Březina
bronzová prof. Ing. Rostislav Ledvina, CSc., doc. Ing. Ladislav Slavík, DrSc.,
doc. RNDr. Miloš Valla, CSc.
- OVH:** bronzová prof. Ing. Alexander Grünwald, CSc., Ing. František Kulhavý, CSc.

V různém:

- Předsednictvo opět vyžádalo od příslušných odborů závěry z rozšířených jednání Předsednictva 2007 tak, aby mohly být předány sekretariátem vedení MZe a zakomponovány do závěrečné zprávy o činnosti ČAZV (jednání Rapotín, Kostelec nad Černými lesy, Kroměříž, jednání pléna – připomínka prof. Čecha).
- Předsednictvo bere na vědomí návrh OVH na uspořádání rozšířeného zasedání Předsednictva v říjnu na téma – „Čistá Želivka“, které se uskuteční na úpravně pitné vody vodní nádrže Želivka.

Ze závěrů a doporučení následného rozšířeného zasedání Předsednictva ČAZV k problematice agrární ekonomiky v České republice

V první části zasedání byly předneseny tyto příspěvky:

- Klíčová témata aplikovaného výzkumu v oboru ekonomiky agrárního sektoru ČR v dalším období (doc. Ing. T. Doucha, CSc., VÚZE Praha).
- Ekonomika zdrojů českého zemědělství a jejich efektivní využívání v rámci multifunkčních zemědělsko-potravinářských systémů (prof. Ing. M. Svatoš, CSc., ČZU Praha).
- Podmínky konkurenceschopnosti regionů v rámci globalizace (prof. Ing. M. Hrabánková, CSc., EF JU České Budějovice).
- Měnící se postavení a role zemědělství v globalizující se společnosti (prof. Ing. V. Bečvářová, CSc., PEF MZLU Brno).

Na vystoupení navázala bohatá diskuse, která byla orientována zejména na tyto otázky:

- aktuální problémy českého zemědělství a jejich vztah k uplatňované zemědělské politice;
- podpora rozvoje venkova v rámci zemědělské politiky a ostatních strukturálních podpor;
- možné změny Společné zemědělské politiky po roce 2013;
- postavení českého a evropského agrárního sektoru vůči konkurentům z třetích zemí (vliv zpřísňujících se standardů EU ve vztahu k životnímu prostředí, pohodě zvířat a bezpečnosti potravin).

Ze závěrů a doporučení pro výzkum

- V podmínkách globalizace a přesunu z nabídkového na poptávkový trh se mění model zemědělství a funkce zemědělského podniku. Tyto skutečnosti se zřejmě projeví v nových pohledech na Evropský model zemědělství, podporovaný Společnou zemědělskou politikou EU.
- Na globální změny ve světě a navazující změny Společné zemědělské politiky musí reagovat i agrární ekonomický výzkum ČR.
- Český agrární ekonomický výzkum se musí více než dosud orientovat na celou vertikálu, zejména do problematiky rozvoje regionů a venkova, kde zemědělství zasahuje do stále většího spektra činností a infrastruktury.
- Stálým problémem českého agrárního výzkumu je dostatek relevantních a kvalitních informací. Platí to zejména o oblasti venkova, zpracovatelského průmyslu a obchodu.

Z jednání Vydavatelské rady ČAZV dne 20. 2. 2008

Přítomni: členové VR:

prof. M. Janeček, DrSc., doc. F. Kocourek, CSc., Ing. A. Nováček,
prof. V. Vaněk, CSc., Ing. J. Vozka

Hosté: Ing. Václav Bašek, CSc. – ředitel VÚZE Praha
prof. MVDr. Karel Hruška, CSc. – VÚVeL Brno
prof. MVDr. Ing. František Jílek, DrSc. – FAPPZ ČZU Praha
Ing. Václav Hrubý, CSc. – tajemník ČAZV

Z programu:

1. Zahájení.
2. Doporučení k zajištění vydávání vědeckých časopisů ČAZV v souvislosti se slučováním ÚZPI a VÚZE.

K bodu 1:

Jednání zahájil a řídil předseda VR prof. M. Janeček, DrSc.

- Práce editorů a jejich ocenění – ředitel Ing. J. Vozka uvedl, že práce editorů v roce 2007 byly honorovány 40 Kč za nepublikovanou stránku a 65 Kč za uveřejněnou stránku textu. Je ohroženo financování plateb editorů v roce 2008 z důvodu krácení rozpočtu ÚZPI.
- Ostatní úkoly, tj. sledování IF, dohled nad odbornou úrovní časopisů, kvalita překladů jako hlavní úkol pro editory a koeditory trvá.
- Trvá úkol předložení zprávy o vydavatelské činnosti za rok 2007 do března 2008. Zatím byla předložena dílčí zpráva do prosince 2007.

K bodu 2:

Jednání bylo vyvoláno rozhodnutím MZe sloučit VÚZE s ÚZPI Praha k 30.6.2008 do jednoho ústavu.

V této souvislosti budou posuzovány jednotlivé činnosti obou ústavů s tím, že některé budou sloučeny a ponechány v rámci nového ústavu, nebo delimitovány. ČAZV byla požádána, aby ve spolupráci s odborem výzkumu MZe připravila návrh uspořádání vydavatelské činnosti ČAZV do budoucna.

K dané problematice proběhla široká diskuse. Prof. K. Hruška, CSc. předložil samostatný písemný materiál, ve kterém zdůraznil nutnost zachování kontinuity ve vydávání vědeckých časopisů s důrazem na zvyšování jejich kvality a úrovně i mezinárodní prestiže.

Ředitel Ing. A. Nováček upozornil, že součástí reorganizace je i snaha o snížení nákladů odstraněním duplicitních činností v obou institucích.

V této souvislosti upozornil ředitel Ing. J. Vozka, že zatím nebylo možno z důvodu úspor uzavřít smlouvy s editory pro rok 2008. Navrhl VR zvážení zavedení poplatků za zveřejnění ev. i přijetí příspěvku k publikaci. Důvodem je i skutečnost, že v grantech jsou vyčleněny dostatečné prostředky na publikaci výsledků výzkumu. Nevýhodou je administrativní náročnost těchto činností, zejména u příspěvků ze zahraničí.

Usnesení:

1. VR konstatuje, že zavedení placení příspěvků není připraveno a navíc není vhodnou formou získání finančních příspěvků. Pozornost je třeba stále zaměřovat na zvýšení úrovně časopisů, IF ap.
2. VR nedoporučuje dělit redakci z ÚZPI do jednotlivých ústavů ap. Redakci vědeckých časopisů je třeba zachovat jako celek i v budoucnu.
3. VR doporučuje hledat posílení zdrojů na vydávání vědeckých časopisů formou účelových projektů NAZV.
4. VR vyzývá ředitele Ing. J. Vozku k předložení kalkulace nákladů na vydávání jednotlivých časopisů včetně prostředků z prodeje a přínosů z výměny časopisů do 25.3.2008.
5. Současně bude upřesněna a doplněna zpráva o zpracování hesel v Terminologickém slovníku.
6. VR doporučuje pokračovat v zavádění nového redakčního systému (on line) při vydávání vědeckých časopisů.

Ze zprávy prof. Ing. J. Hrona, DrSc. o činnosti ČAZV v roce 2007 na zasedání Rady ČAZV dne 13. 5. 2008 v ÚZPI Praha

Činnost ČAZV v roce 2007 se opírala o práci členů v jednotlivých odborech a komisích.

Mimořádná pozornost byla věnována na všech úrovních spolupráci s oborovými ministerstvy, tj. Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Stejně tak i s Radou vlády pro výzkum a vývoj.

- Na úseku přípravy výzkumných programů byla činnost ČAZV zaměřena především na zpracování a schválení programu „Výzkum v agrárním komplexu“ na roky 2009 – 2014. Pracovní skupina Předsednictva se dále podílí i na přípravě nových výzkumných programů a soutěží v rezortu MZe ČR. Otázky související se zaměřením vědy, výzkumu a zavádění výsledků výzkumu do praxe jsou stále středem pozornosti jak Předsednictva, tak i všech ostatních orgánů ČAZV.

- V organizační struktuře ČAZV nedošlo v minulém roce k žádným zásadním změnám, členská základna je stabilní a dosahuje počtu 630 členů zařazených v 11 odborech.
- Průběžně se, tak jako každý rok ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství ČR a Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha, zabývala ČAZV řešením aktuálních otázek na úseku vydavatelské činnosti. Velká pozornost byla a je věnována udržení a ev. získání Impakt faktoru u některých vydávaných vědeckých časopisů. Do hodnocení a sledování pro získání Impakt faktoru je nově zařazeno 6 z 11 časopisů.
- Průběžně je odbory doplňován Terminologický zemědělský výkladový slovník česko-anglický, který obsahuje v současnosti více než 27 tisíc hesel. Při zpracování je však třeba dodržet vyrovnanost mezi obory co do počtu hesel.
- Jednotlivé odbory ČAZV spolupracovaly úzce s příslušnými odbory Ministerstva zemědělství, ale i s Ministerstvem životního prostředí při řešení jednotlivých problémů, přípravě legislativních předloh – zákonů, vyhlášek a nařízení. Úzká spolupráce je navázána s profesionálními nevládními organizacemi, zejména Agrární komorou ČR, Potravinářskou komorou ČR, Asociací soukromého zemědělství ČR, Svazem vlastníků půdy, Svazem podnikatelů v zemědělství ap.

V závěru tohoto roku a v roce příštím budou probíhat volby vedení v jednotlivých odborech, což vyvolá pracovní i organizační nároky při práci Předsednictva, odborů i sekretariátu.

Současně s volbami vedení odborů budou probíhat i volby zástupců odborů v Radě a v Předsednictvu ČAZV.

Lze zachránit Mrtvé moře ?

(Volné pokračování o vodním hospodářství státu Izrael)

Mrtvé moře umírá. Zní to jako paradox, neboť je od pradávna mrtvé a života je v něm nepatrně. Více než života je v něm solí a to přibližně devětkrát více než v ostatních mořích. Co se tedy děje? Proč je Mrtvé moře tak slané a proč se nám ztrácí před očima? Geograficky vzato toto moře není mořem, ale jezerem. Zůstane však jezerem či mořem nadále, když se jeho plocha tak rapidně zmenšuje? Koncem padesátých let jeho plocha činila 1000 km², v roce 1982 plocha klesla zhruba na 800 km² a koncem století činila jen 645 km². Sídla a pozemky, které kdysi ležely na pobřeží jsou dnes vzdáleny stovky metrů od něj. Obdobný obraz bychom získali, kdybychom posuzovali pokles hladiny, která dnes klesá intenzitou 1 m/rok. Mimochodem hladina Mrtvého moře je dnes nejnižší položenou částí zemského povrchu, je nehlubší proláklinou na matičce Zemi. Jeho hladina respektive břehy jsou v současné době 420 m pod úrovní hladiny Středozemního moře. Co je příčinou takového

poklesu? V dávných dobách toto moře sahalo dokonce o stovky metrů výše a spolu s dnešním Galilejským jezerem tvořilo jednu vodní plochu.

Vysoký výpar z vodní hladiny v oblasti Judské pouště, ležící jižně od Jeruzaléma znamená, že se voda odpařuje a je permanentně obohacována solemi. Z hlediska složení voda obsahuje 11 stopových prvků např. stroncium, kobalt, olovo, nikl, zinek, uran a jód. Pro své specifické složení je voda využívána k výrobě léčiv, kosmetických přípravků a hnojiv. Při pH 6,4 je voda kyselejší než voda v ostatních jezerech a mořích (pouze jezero Asal v Džibuti je slanější). Při obsahu solí 345 g/l je voda zhruba 9x slanější než voda v ostatních mořích. Kdyby voda nebyla slaná, tak by výpar dosahoval ještě vyšších hodnot. Z jezera je po mnoho desetiletí těžena potaš a bromid (Dead Sea Works Ltd., Dead Sea Arab Potash). Vysoká specifická hmotnost 1,25 kg/l činí při koupání z lidí nestabilní a vratká „plavidla“. Voda v jezeře má dvě vrstvy. Spodní dosahuje tloušťky zhruba od 100 m až ke dnu a voda v ní je ještě o cca 10 % slanější a o 2 – 3 % hustší, než je slaná voda ve svrchní vrstvě.

Hlavní příčiny snižování hladiny jezera jsou výpar a snížení přítoku vody, především v řece Jordán. Další přítoky tvoří říčka Yarmouk a jiné méně významné zdroje tzv. vádí, které mají charakter kaňonů nebo starých erozních rýh a jsou vodné jen krátkodobě (episodicky) po větších srážkách. Srážky se objevují jen s nízkou pravděpodobností. Roční průměr srážek činí pouhých 50 – 60 mm, v horní části povodí však srážky dosahují 700 mm a na Golanských výšinách dokonce i více. Snížení přítoku má svou příčinu také v hospodaření s vodou v povodí řeky Jordánu, která sbírá vodu především na Golanských výšinách. Z jezera Galilejského (toho jezera, u něhož Kristus zázrakem nasytil hladové zástupy) je odebírána voda do národního rozvaděče pitné vody (National Water Carrier). Odběr pitné vody je vodohospodářsky koordinován. Složitý systém propojuje další vodní zdroje, včetně vrtů a právem tak lze hovořit o komplexním vodním managementu (viz Inf. listy 28/2007).

Pitná voda je v Izraeli nyní získávána také odsolováním vody ze Střezozemního moře, ale přítok vody do Mrtvého moře je nadále velmi nízký. Hospodářství země spotřebovává značné množství vody a přestože je evidentní, že se s vodou na každém kroku a s každou kapkou šetří, je odběr vody pro zásobování pitnou vodou a průmyslu stále velký a průtoky v Jordánu jsou stále nedostatečné. A to pro zemědělství, resp. pro závlahu plodin jsou

používány především vyčištěné komunální odpadní vody, nehledě k tomu, že jsou pro závlahu používány velmi úsporné technologie, např. kapková závlaha. Pro zajištění dostatku pitné vody se v Izraeli uvažuje také i s odsolováním brakických, tj. poloslaných vod ze středně hlubokých vrtů.

Pobřeží Mrtvého moře sdílí společně s Izraelem také Jordánsko a Palestinská území. S Jordánskem byla v r. 1994 podepsána dohoda o dodávce pitné vody, obsahující i další vodohospodářské podmínky.

Staří Řekové nazývali Mrtvé moře „asfaltové jezero“. Už Aristoteles se zmiňuje o pozoruhodných vlastnostech jezerních bituminů, jejich extrakty později používali Egypťané jako balzamující látky. Roku 37 před Kristem Judei vládl král Herodes, který byl jedním z nejmocnějších vládců východní části Římského impéria. Herodes založil např. města Cesareu a Sebaste a také pevnosti Masadu a Herodeum. Právě pevnost Masada, ležící na západním pobřeží Mrtvého moře, měla být králi útočištěm před nepřáteli v případě nouze. Není doloženo, že by tam Herodes byl, i když je to více než pravděpodobné. Na Masadě byly bohaté zásoby potravin a pro přežití zde byl vybudován i důmyslný vodní systém se sběrem vody na stěnách skalního masivu pevnosti s akumulací vody v cisternách zbudovaných pod rozlehlým palácovým komplexem.

Permanentní pokles hladiny je nutné, nemá-li jezero zcela zmizet, zastavit, případně hladinu opět zvýšit. Jak toho dosáhnout? Už před patnácti lety se uvažovalo o doplňování a převodu vody povrchově i podzemním tunelem ze Středozemního moře. Dnes je více preferován převod vody až z Rudého moře, i když tato vzdálenost je o cca 2,5krát delší. Vzhledem

k proláclině je možné převést vodu víceméně gravitačním způsobem a přitom lze využít vysoké hydraulické výšky k výrobě energie. Uvažovaný projekt má samozřejmě své příznivce i odpůrce. Jde totiž o náročný záměr. Řešení obsahuje ekologické, sociální i vodohospodářské aspekty a otázky a nepochybně je třeba dojít k dohodě všech zúčastněných stran a států. Domnívám se, že v brzké době uvidíme jak se situace vyvine. Mrtvému moři je třeba pomoci, to vidí a cítí každý.

Mojmír Soukup

Snímek oblasti Mrtvého moře pořízen ze Space Shuttle Columbia, 1989

Použitá literatura:

Radan A. Al-Weshah, 2000: The water balance of the Dead Sea: An integrated approach. Hydrological processes, Wiley. Vol.4, no 1., 145 – 154.

Internetový zdroj Temp/IX7XTC5U.htm

Zemědělské odvodnění drenáží

(recenzní poznámka)

Přiblížit opět aktuálnost problematiky odvodnění drenáží se velmi kvalifikovaně snaží výstižná metodická publikace „*Zemědělské odvodnění drenáží – Racionalizace využívání, údržby a oprav*“ (Z. Kulhavý, M. Soukup, F. Doležal, M. Čmelík) jako uživatelský výstup odpovídajícího projektu VÚMOP Praha, v.v.i.

Možnost žádoucího posunu od půdní anaerobiosy k aerobiose a záchrana funkčnosti v našich podmínkách tradičně přínosných systémů je lapidárně předložena i dokumentována. Zemědělská praxe i vodohospodářský management nalezne základní přehled k možnosti neodkladné rekonstrukce, údržby a úprav i nové efektivní postupy – dokud nebude zcela pozdě k realizaci. Kapitoly jako „Aktuální stav“, „Hydromeliorační potenciál“, „Závady a poruchy funkce“, „Údržba a provoz“, „Právní souvislosti“, „Infrastruktura a odborné zázemí“ mohou ještě poskytnout účinný návod jak předejít neodvratným ztrátám. Využití naopak může významně prospět zemědělství i obnově venkova. Vcelku jde opět hlavně o to, abychom si až příliš pozdě znovu neuvědomili, jaký význam pro život má voda a půda v konkrétních optimálních vztazích.

Jiří Váša

Workshop ICID

The Estonian and Finnish National Committees of ICID organise 10th International Drainage Workshop, Helsinki Finland, Tallinn Estonia, 6. - 11. July 2008 in the 25 history of ICID Working Group on Drainage.

„This time the workshop is organised jointly by two national committees. It causes an extra challenge for the arrangements but on the other hand also offers a special experience to the participants. Participants will cross the Gulf of Finland between Helsinki and Tallinn by boat during the workshop. The water duality of this sea is also one of the key concerns of agricultural water management in the countries surrounding the Baltic Sea.

The topics of the workshop cover the water quality of agricultural drainage and the methods to mitigate nutrient leaching. The challenges of extreme weather conditions to agricultural drainage is also included in the topics. The workshop is a good opportunity to meet the acclaimed keynote speakers and leading researches during oral and poster sessions.

Pedologické aktuality

Na LDF MZLU v Brně proběhla v únoru 2008 obhajoba disertační práce Ing. Jakuba Houšky s názvem „Dynamika vývoje půdních vlastností v přirozených a přírodě blízkých lesních ekosystémech: srovnávací analýzy vybraných vlastností lesních půd.“ Práce byla vypracována v rámci prezenčního doktorandského studia v oboru Ekologie lesa a to na Ústavu geologie a pedologie. Školitelem byl pan doc. Ing. Klement Rejšek, CSc.

Na AF MZLU v Brně obhájil v březnu 2008 svoji disertační práci ve studijním oboru Aplikovaná a krajinná ekologie RNDr. Mojmír Kohut, pracovník ČHMÚ pobočky Brno. Téma práce bylo: „Vláhová bilance zemědělské krajiny“. Školitelem byl prof. Ing. František Toman, CSc. a školitel specialista RNDr. Ing. Jaroslav Rožnovský, CSc.

Na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích obhájil Ing. Jan Vydra svoji disertační práci na téma: „Vliv elicitorů na obsah účinných látek v rostlině Echinacea purpurea“. Školitelem byl prof. Ing. Stanislav Kužel, CSc.

Osmdesátiny prof. RNDr. Jana Němečka, DrSc.

Jako další ze skupiny zlatého období pedologie dosáhl nestor a vůdčí osobnost české pedologie, prof. RNDr. Jan Němeček, DrSc. v polovině ledna svých osmdesáti let. Je zajímavé, že právě mezi půdoznalci se najde tolik těch, kteří dlouho aktivně žijí a kteří dokáží být vysoce aktivní i ve vysokém věku: snad je to pro jejich sepětí s půdou, tím základním předpokladem lidské existence. Jan Němeček patří ke generaci, která úspěšně navázala na práci svých předchůdců a která spolu s nimi změnila pedologii z vědy laboratoří a učeben v živoucí a široce potřebnou disciplínu.

Prof. RNDr. Jan Němeček DrSc. se narodil 14. ledna 1928 v malé obci Jezbiny, která je dnes součástí Jaroměře. Zájem o přírodní vědy jej dovedl ke studiu na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Po jejím absolvování v roce 1952 nastoupil do tehdejšího sektoru půdoznalství Výzkumných ústavů rostlinné výroby v Praze-Ruzyni, kde se rychle postupně vypracoval na vedoucího oddělení, vedoucího sektoru a posléze na ředitele Půdoznaleckého ústavu VÚRV. Toto období bylo vysoce náročné, neboť koordinoval a odborně vedl tak velkou akci, jako byl Komplexní průzkum půd (1962 – 1972), jež poskytl o půdách republiky znalosti a data, která jsou využívána a zpracovávána dodnes. Po vynucených organizačních změnách ústavů přešel v roce 1989 na dva roky do současného Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy na Zbraslavi, ale již v roce 1991 odešel na Katedru půdoznalství a geologie dnešní České zemědělské univerzity, kde přednáší dosud. Postupně se stal docentem (1991) a profesorem (1993). Jeho vědecká činnost je široká: byla a je zaměřena především na otázky diagnostiky,

klasifikace a mapování půd, na problematiku GIS o půdě a na znečištění a kontaminaci půd. Prof. Němeček dosud publikoval 105 vědeckých prací a knih. Každý pedolog zná česko-slovenské i české klasifikační systémy, kde byl vždy vůdčí osobností kolektivu zpracovatelů. Odborně vedl řadu svých dřívějších spolupracovníků; dnes stejně tak předává své znalosti studentům i mladším kolegům. Rozsah jeho všeobecných, kulturních a politických znalostí je obdivuhodný

Tento výčet pracovního a životního běhu však nepostihuje celou osobnost Jana Němečka. Ačkoliv pedologie byla vždy jeho největší zálibou, které věnoval spoustu práce a většinu svého času, dokázal být vždy dobrým společníkem a kamarádem svých kolegů třeba i o dvě generace mladších. Dokázal si v mladších letech zahrát fotbal a zúčastnit se řady různých společenských akcí. Ale ani jemu se nevyhnuly problémy života. Musel se smířit s odchodem syna do Kanady, na dlouhou dobu a možná i trvale jej zasáhla nemoc a smrt jeho milované ženy, kterou znal od studentských let.

Jsem potěšen, že mým šéfem a učitelem byl řadu let právě Jan Němeček. Bez něj si snad nedovedeme českou pedologii ani představit. Proto bych mu chtěl jménem všech českých půdoznalců i jménem svým popřát hodně zdraví, elánu, životní pohody a optimismu, aby jeho příklad dále nás i naše následovníky vedl a inspiroval.

Pavel Novák

Informační listy č. 29

připravila redakční rada ve složení:
prof. Ing. Alois Prax, CSc. (předseda),
Ing. Karel B. Březina, Ing. Mojmír Soukup, CSc.,
Ing. Jiří Váša, DrSc., doc. Ing. Jiří Váška, CSc.

Vychází pro vnitřní potřebu členů
Odboru vodního hospodářství a odboru pedologie ČAZV,
Českého výboru mezinárodní komise pro závlahy a odvodnění
a České pedologické společnosti.

Počet výtisků 150; vychází také na www stránkách pedologické společnosti.

Uzávěrka listů 31. 5. 2008

Adresa redakce: VÚMOP, v.v.i., Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5-Zbraslav

Věda, věda, věda.

Ivan Fontana

---

*Na počátku bylo slovo, dnes
jsme svědky jeho multiplikace.*

***Hvězdy jsou majáky ve
zkušební době.***

*Všechny chyby neodhalíme -
některé splývají s podstatou.*

***Bulletin s kráterem po
impaktu.***

*Šachovnice má tolik polí jako
věda. Pokud jich věda má víc,
tak přehání a má-li jich méně, tak
se mýlí.*

***Věda exhibuje experimentem a
exhaluje teorii.***

*Věda nedělá kompromisy, ale
chytře využívá statistické
metody.*

***Cesty omylů také nejsou
prošlapány.***

*Statistika servíruje výsledky tak,
aby nasytily oponenty.*

***Vědecká kariéra s kolmým
startem a volným pádem.***

*Základní výzkum: úspěšná
metoda jejíž výsledky zatím
praxi nezpůsobily žádné škody.*

***Statistika je mandl datových
souborů.***

*Placená kritika neplatí v plném
rozsahu.*

***Mnohé cesty omylů jsou také
panenské.***

*Kritika musí mít nejen dobrý
žaludek, ale také nos.*

Opus delicti.

***Recyklacek pro potrestání
uličníků.***

*Otevřené hlavy – pozor na
těkavé povahy.*

***Dojdeš-li k rozumu – pozor,
abys nenarazil.***

*Zaručeně ruční papír, zhotovený
rukou robota.*

Kdo drží slovo – brzdí diskusi.

***Spravedlnost je slepá a obězní.
Litera výkladu je silnější než
litera zákona.***

*Hloupost vymezuje pole pro
manévry lišáků.*

***Pedál je klavírním snem
cyklisty.***

*Také u kulatého stolu platí: co
na to žaludek.*

***Každá sopka se podepsala na
vývoji tryskových motorů.***

***Stříbrné plátno s animací
mrtvého brouka.***

*První plně ekologický lesopark
z čistého hliníku.*

Psáno na vodě

Ivan Fontana

I boží mlýny potřebují nahnat vodu a strach.

Žáby jsou pážata vodníků.

Kruhy na rybníku krotí vlny.

Luhy a háje – a kde jsou rybníky?

Povodňové vlny? Malé jsme oddělili do mikrovlnných trub a vložili do hudebních píšťal. Velké zůstaly.

Octnete-li se na dně – bude vám určitě jedno je-li ze zlata.

Obráný deštník – sešitý z několika rodinných deštníků (seznam rodinných klanů nelze uvést, neboť by se nevešel do listů. Nemluvě o tom, že je tajný.

Nebeské rybníky – zdroj svěřené vody.

Sentence pod čarou

Vývoj jde nečekaným směrem. Věda se vzdaluje praxi rychlostí tři a půl palce za den.

„Rotary Club“ je místní smetánka, která se snaží nezksnout.

Militantní pacifista s rukou na spoušti ďábelského ohňostroje.

Rozbřesk je vzpomínkou na vznik vesmíru.

Všechno může být jinak. Je třeba pečlivě zaznamenávat jak to vlastně bylo.

Odsunuto na příště:

Statistika vyvíjí zbraně k hromadné obraně matematiky.

Jsou snad některé otázky důkazem nekonečna?

Každý autor by měl vědět, že kritik nestrhává - do terců.

Klika má blízko ke klíčové dírci, jaké štěstí, že se do ní nemůže podívat.

Nemoc skáče zdraví do řeči.

Woody Allen vybrousil některé slova tak, že si je sběratelé zařadili do sbírky drahých kamenů.

Paradox: Všechno lze převrátit: chybu v omyl, omyl ve zkušenost, zkušenost v rány boží i světské a jistoty vniveč.

Hloupost, ač to zní neuvěřitelně, je také produkt myšlení.

Literatura by byla originální, kdyby spisovatelé neuměli číst.

Úspěšní plagiátoři jsou bez paměti, citují špatně, tak špatně až se dá říci, že jsou originální.

Rady nejsou univerzální, i když mají společný klíč – moudrost.

Z Einsteina jsem si půjčil teorii relativity, pro srovnání času.

Věda je orchestrem lenochů, kteří propadli rytmu práce.

Rovnice o dvou neznámých: příspěvek matematiky k populační explozi.

Filosofie je čistá věda, která má nejméně pouček, ale samé axiomy.

Výzkumné ústavy jsou setrvačnický doby - v hodinách vesmíru.

Analfabeti mají blíž k telepatii.

Zásady jsou hole s teleskopickou délkou.

Ekologická: Stánek s květinami ruší pouliční ruch.

Piáno s eliptickou klávesnicí a planetární stoličkou.

Dobře si promyslete, do jakých výšek směřujete. V každé výšce budete ohroženi. Střelci kachen, draky na nitích, dravci, letci na rogallech a balónech, lehkými letadélky, a vojenskými letadly, kovošrotem vesmírných lodí, včetně meteorických rojů, raketami, loděmi a orbitálními stanicemi a ranami božími.

V literární kavárně musí být káva tak silná, aby se s ní dalo psát.

Chodit s hlavou v oblacích nebo žít na vysoké noze? Jaký je v tom rozdíl? Záleží na tom, jste-li snílek nebo realista. Jste-li romantický snílek dejte si pozor na létající tělesa a předměty. Jste-li realista stůjte na pevně na zemi a správné noze. Rozhodně vám nedoporučuji přešlapovat z jedné nohy na druhou a obráceně, nebo dokonce z místa na místo.

Ti, co se za pravdu jen schovávají dají přednost velkým pravdám.

Na dvou židlích nelze sedět, ani v Židlochovicích.

Když pravda vítězí – není zpravidla ještě dobojováno.

Také svět knihy má moře braku a sem tam také nějaký ten světa-díl.

Svět už byl jednou rozbitý, ale proč si někdo nepohrál a nesložil světadily dohromady?

Škoda, že každý gauner neovládá bumerang.

Body guard – jako vystřižený z Eukleidovy geometrie.

Sametová: Vězeňskou správu ať řídí vězni odsouzení na doživotí.

I svěřací kazajku lze utahovat.

Trpaslíci mohou spát na dvou židlích, ale musí dát pozor, aby si na ně někdo nezasedl.

Až se ztratí archeologická dokumentace, ztratí archeologové čest ?

Jsou lidi, kteří se zabývají rozvojem a křivka růstu pro ně končí mrtvým bodem.

Práce šlechtí člověka – in memoriam!

Zlo si nevybírání slova ani činy.

Orientovat se, jakmile se opozdíš, je obtížné, protože mnoho událostí bylo načasováno právě kvůli tobě.

Mnoho událostí bylo načasováno - vybuchly dřív než přišel jejich čas.

I kámen mudrců lze použít jako mlýnský kámen.

Kam se ztratily zaběhnuté metody práce?

Ztrácíte hlavu? Nevadí, hlavně si udržte humor.

I kamenem mudrců lze zabít.

Práce šlechtí člověka, ještě malá genetická úprava a proces bude dokončen.

Krásná literatura je takový Mys dobré naděje. Ze tří stran je obklopena mořem braku a na pobřeží je ohrožena abrazy.

Ztrácíte slova? Nedivte se, události se nám vymkly z rukou.

Kdybyste dali křídla každému – nastalo by zatmění.

Práce šlechtí, umění zušlechťuje. Musíme mít ale jasnou představu jak by měl člověk vypadat.

Reklama prošlapává cestu obchodu.

Monitor: brána internetu.

Eroze bělí černá políčka. Partie šachu je špatně rozehraná.

Axiom tržní ekonomiky: nemá měna.

Když se řekne „milióny“ tak chudí vidí sebe a bohatí peníze.

Špičkový expert je v každém jiném oboru diletant.

Chlouba ministra životního prostředí: Drak z recyklovaného papíru.

Tisk 4.6.2008

Budoucnost OSN závisí na tom jak rychle se množí výbory a stálé komise.

Lenost je včasné dobíjení energie.

Lenost: Program pro oživení šedé kůry mozkové.

Lenost je zapalovač fantazie.

Bicí hodiny jsou prostředkem proti chrápání.

Je třeba prověřit všechny dvojníky, nebyli snad naklonováni ?

Masochismus najdeme už jen v konzervách.

Svět je možno rozdělit horizontálně a vertikálně. Na to dnes máme odborníky, kteří jsou schopni rozložit vše až na atomy.

Měříme teploty a srážky s dálkovým přenosem na PC, ale nikdo nespočítá slzy prolité přes hrany smutku.

Také deziluze přináší katarzi.

(EU) Unie by měla Evropu chránit jako vazby krovu, jako plášť střechy jako štít proti všemu zlému. Proto ve svém domě musí budovat vlastní bezpečnostní a ochranné systémy.

Internetová síť. A kde jsou rybáři ?

Podzim zametá stopy pod koberec let.

© Ivan Fontana, 1.červen 2008